

*Грущинська Н.М.**д.е.н., доцент,**завідувач кафедри публічного управління та адміністрування,**Навчально-науковий інститут неперервної освіти**Національного авіаційного університету**Hrushchinska Natalia**Educational and Scientific Institute of Non-Primary Education**National Aviation University*

ЕМОЦІЙНА ЕКОНОМІКА У ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЯХ

EMOTIONAL ECONOMY IN DIGITAL TRANSFORMATIONS

Анотація. У статті розкриваються питання емоційної економіки в умовах сучасних трансформаційних процесів з урахуванням розвитку цифрової економіки, емоційного менеджменту, штучного інтелекту. Процеси трансформації сучасного соціуму відбуваються під впливом становлення мережевої економіки як каталізатора гео економічних процесів з акцентом на широкій інформатизації глобалізації та відкриває перед людством величезні можливості для розширення масштабів обміну товарами, послугами, інформацією, технологіями і капіталом, взаємодії в гуманітарній сфері та духовного збагачення особистості. Такі тенденції набувають особливої уваги в умовах світових процесів, викликаних карантинними заходами щодо COVID-19. Сьогодні метою цифрових технологій є задоволення потреб населення, які змінюються разом із розвитком ІТ-розробок, зокрема створення більш комфортної й оперативної взаємодії громадськості та системи управління.

Ключові слова: емоційна економіка, трансформаційні процеси, цифрова економіка.

Постановка проблеми. Елементами економічного мислення сучасного суспільства є вміння оптимізувати трудову діяльність, мати постійний потяг до опанування інформаційно-технологічних інструментів з ефективним використанням економічних і природних ресурсів. Специфіка економічного мислення працівника певної спеціальності й професії залежить від сфери його діяльності, посади та інших чинників. У сучасних світових умовах техноглобалізації набувають особливого значення емоційний інтелект, емоційний менеджмент, розвиток підсвідомості. Цитата ізраїльського історика Юваль Ной Харарі, автора книг «Sapiens: коротка історія людства» і «Homo Deus: коротка історія завтрашнього дня», підкреслює актуальність даних питань: «Можливо, ми одне з останніх поколінь Homo sapiens. Через століття або два Землю заселять організми, які будуть настільки сильно відрізнитися від нас, як ми від неандертальців або шимпанзе. Тому як у наступних поколіннях ми навчимося модифікувати наше тіло та розум, це стане головним продуктом економіки XXI століття» [14].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання поведінкової економіки досліджуються в роботах зарубіжних та вітчизняних авторів, таких як Д. Канеман, А. Тверські, Р. Шиллер, Д. Аріелі, М. Алле, А. Суворов, В. Белянін. Загалом автори розглядають питання застосування поведінкової економіки

в таких сферах, як мікроекономіка, фінансовий ринок, ринок інвестицій. Саме на недоліки традиційної економіки звертають увагу засновники поведінкової економіки (Behavioral Economics). Засновниками цієї сучасної галузі економіки вважаються американські психологи, а саме лауреат Нобелівської премії з економіки 2002 р. Деніел Канеман (Daniel Kahneman) та Амос Тверські (Amos Tversky). Їхня стаття «Теорія очікувань: прийняття рішень у ризикових ситуаціях» (Prospect Theory: Decision Making Under Risk) була опублікована у 1979 р. в журналі *Econometrica*. У роботі наголошується на тому, що люди здебільшого демонструють схильність до абсолютно нераціональної поведінки. За допомогою низки наукових досліджень вони дійшли висновку, що економіка, зокрема ринок, є результатом людських рішень. Рішення людей, як правило, є ризикованими. У сучасній науці ідеї поведінкової економіки досліджуються в працях Дена Аріелі (Dan Ariely), який установив, що ірраціональна поведінка не хаотична. Вона підпорядковується певним моделям, тому цілком передбачувана, принаймні у статистичних термінах. На думку В. Беляніна, поведінкова економіка – галузь економічної теорії, яка враховує психологічні особливості людського сприйняття, судження та дії в різних економічних ситуаціях.

Проте залишається значний перелік питань, які потребують аналізу та глибшого дослідження у сфері поведінкової економіки, а саме методики, за якими можна розрахувати частку психологічного впливу на формування та реалізацію будь-якої економічної моделі, позитивні та негативні наслідки впливу поведінки людини на економічну ефективність суб'єкта економіки. Особливої уваги в контексті дослідження емоційної економіки заслуговують питання емоційного інтелекту, розкриті в роботах Д. Гоулмана, П. Саловей, Дж. Мейєра, Д. Карузо, Р. Бар-Он, С. Хейна, Р. Купер, У. Дакс та ін. Теоретико-методологічні підходи до проблеми співвідношення інтелектуального й емоційного розглядали у своїх роботах Б.Г. Ананьєв, Л.С. Виготський, С.Л. Рубінштейн, О.М. Леонтьєв, В.М. Мясішев, О.К. Тихомиров та ін. Зокрема, видатний психолог Л.С. Виготський виділяв серед найважливіших питань психології проблему єдності афекту та інтелекту. Тематика дослідження розвитку емоційного інтелекту стає актуальною у усьому світі, і в Україні також набуває особливих підходів. Змінюються системи управління не лише на рівні підприємств та організацій, а й підходи до оцінки системи державного управління. Поняття емоційного інтелекту характеризується здатні-

стю особистості розпізнавати й інтерпретувати емоції, а також продуктивно використовувати їх для оптимального вирішення проблем. Досліджуючи емоційний інтелект, слід зазначити, що особливий інтерес представляє інтелект керівника як здатність розпізнавати та інтерпретувати емоції, використовувати їх для вирішення управлінських завдань. Підвищення рівня емоційного інтелекту керівника підприємства поліпшує ефективність діяльності кожного окремого співробітника та підприємства загалом. Загальноприйняте уявлення про економіку зумовлюється комплексом суспільних наукових дисциплін про господарство, а саме про організацію та управління матеріальним виробництвом, ефективне використання ресурсів, розподіл, обмін, збут і споживання товарів та послуг. Проте під час глибшого розгляду економіки слід додати низку чинників, які впливають на статистичні, економетричні, математичні дані, а саме фактори, дослідження яких зосереджено в аспектах психології, історії, політики.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є спроба розкрити особливості емоційної економіки та емоційного інтелекту в умовах сучасних цифрових трансформацій з акцентом на поведінкову економіку.

Виклад основного матеріалу. Технологічний розвиток постіндустріальної цивілізації, а частково і сучасний етап, визначається й як постпостіндустріальна цивілізація та передбачає формування VI–VII технологічних укладів, базисом яких є розвиток емоційного інтелекту, підсвідомості, біотехнологій, технологій, пов'язаних із мораллю та відповідальністю. Реакція людини на соціальні процеси: міграцію, підвищення цін, коливання курсу долара тощо є проявом емоцій, які можуть спричинити паніку або заспокоювати населення, впливаючи на подальші економічні процеси. Чим вища економічна свідомість суспільства, тим складніше воно піддається можливим впливам, у тому числі маніпуляціям. Тим більше з урахуванням основного психологічного закону, сформульованого англійським економістом Дж. Кейсом, згідно з яким люди схильні, як правило, збільшувати споживання доходів, але не такою мірою, як зростає дохід. Економічна свідомість суспільства повинна реалізовуватися національною економічною ідеєю. Формування національної економічної ідеї залежить від вибору моделі соціально-економічного розвитку країни. Економічна свідомість суспільства будується на наявності економічної обізнаності населення, його емоційному інтелекті. Емоційний інтелект (EQ) має декілька рівнів. Перший – усвідомлення своїх емоцій; другий – уміння управляти власними емоціями; третій – усвідомлення емоцій інших людей; четвертий – управління емоціями інших. У бізнесі особливим є вміння управляти емоційними ресурсами компанії, тобто «емоційний менеджмент». У сучасному світі з активним технологічним розвитком контроль емоцій є необхідним складником стабільного суспільства. Цикл зміни типів економічних настроїв, які, своєю чергою, відіграють важливу роль у зміні циклів ділової активності, розкриті в схемі С.Дж. Лойда, представника грошової школи в політекономії: «Спокій, покращення, зростання довіри, добробут, збудження, спекуляція, потрясіння, паніка, застій, пригнічення і знову спокій» [4].

Які ж показники можуть свідчити про адекватність чи емоційну нестабільність населення? Спробуємо допустити, що це не лише статистика психічно хворих, а показники результативності реалізації соціальної політики, а саме рівень і якість життя населення (міра задоволення матеріальних, духовних і соціальних потреб людини, що забезпечує сукупність матері-

альних і соціальних умов життя). Для оцінки рівня життя населення використовуються показники: прожитковий мінімум; величина вартості прожиткового мінімуму; вартісна величина «споживчого кошика» продуктів харчування; межа малозабезпеченості; мінімальна заробітна плата та мінімальна пенсія тощо. Про стан емоційної адекватності суспільства також можуть свідчити і такі дані. Серед людей, які не можуть контролювати свої емоції, природна смертність на 40% вище, ніж у осіб, які емоційно стабільні, що пояснюється загостренням серцево-судинних хвороб, цукрового діабету тощо [5]. В Україні такі негативні тенденції підтверджуються високими показниками смертності, у тому числі через вищезазначені хвороби. Згідно з оцінками Держкомстату, відсоток розлучень відносно зареєстрованих шлюбів у країнах СНД, у тому числі і в Україні, становить близько 60%, здебільшого через проблеми в емоційній сфері. За статистикою 90% убивств здійснюється у стані афекту, під впливом алкоголю, наркотичних засобів. У світі статистика становить 466 078 вбивств на 100 тис населення, у тому числі найбільше – у країнах Африки – 169 105, країнах Америки – 144 648, країнах Азії – 137 120, країнах Європи – 24 025, серед яких і Україна, але разом із тим з одним із найнижчих результатів – 1 551 вбивство. За даними ВООЗ, депресією страждають близько 400 млн осіб на всій Земній кулі, в Україні такі показники становлять понад 6% населення. Кількість самогубств у результаті депресії кожен рік сягає до 3 тис осіб, а в Україні зафіксовано 20,1% самогубств на 100 тис населення. Статистичні показники емоційного інтелекту населення, які взаємопов'язані з економічною оцінкою країни, можна підтвердити і міжнародним індексом щастя [24].

Глобалізація відкриває перед людством величезні можливості для розширення масштабів обміну товарами, послугами, інформацією, технологіями та капіталом, взаємодії в гуманітарній сфері і духовного збагачення особистості. Водночас для значної частини країн світу глобалізація несе істотні загрози, викликаючи розмежування країн на «цивілізаційний центр» і «периферійну зону», поглиблюючи їх диференціацію в соціально-економічному та науково-технічному розвитку.

Вивчаючи процеси, які відбуваються в умовах глобалізації, слід урахувати зміни і самої глобалізації, її трансформацію, каталізатором якої є передусім технологічні зміни в суспільстві, які призводять до змін в економічній, політичній, соціальній, культурній сферах життя. Аналіз цих напрямів можна вважати ефективним і результативним під час визначення методології дослідження.

Якщо ХХ ст. було епохою галузей, які базувалися на використанні природних ресурсів і ефективних технологій, то в ХХІ ст. панують «штучні інтелектуальні галузі», економіка інтелектуальних активів, головними чинниками розвитку яких є не виробництво й упровадження, а наявність ідеї, проекту, програми. Глобалізаційні процеси характеризуються широким діапазоном безпосереднього впливу на економіку й її результативність. Також масштабні суспільні трансформації пов'язані з глобальною конкуренцією і конкурентоспроможністю.

Технологічний розвиток економіки передбачає розвиток економіки шляхом прогресивних зрушень, залучення інвестицій, послідовного зростання науково-технологічного сектору, економіки знань. Відставання розроблення теорії технологічних укладів, невикористання її в процесі державного прогнозування та управління призводять до спотворень у розвитку країни. Технологічні уклади є провідником сучасних процесів постіндустріального суспільства.

Основною проблемою конструювання основ нового економічного укладу в сучасних умовах стає фактор адаптації його внутрішніх особливостей до національного характеру індустріальної економіки. Новітні галузі є специфічними елементами національної економіки, оскільки вони безпосередньо підкоряються законам глобальних економічних потоків. Проблеми і перспективи їх функціонування – це складноструктурний комплекс глобальної і національної економік. Основним проблемним вузлом постіндустріального дизайну стала необхідність розроблення моделі розвитку постіндустріальної гуманітарної економіки в окремій країні.

На тлі стрімкого зростання значущості інформаційного складника зменшується значимість індустріальних форм організації економіки. Новітні технології дають унікальну можливість країнам з обмеженими ресурсами «перестрибнути» цілі цикли промислового розвитку, які ще кілька років тому треба було пройти, щоб досягти сьогоdnішнього рівня економічного розвитку західного суспільства.

Формування постіндустріального суспільства передбачає нову історичну фазу розвитку цивілізації, в якій головними продуктами виробництва є інформація і знання. Ознаками, які відрізняють інформаційне суспільство, є: збільшення ролі інформації і знань у житті суспільства; зростання частки інформаційних комунікацій, продуктів і послуг у валовому внутрішньому продукті; створення глобального інформаційного простору, що забезпечує ефективну інформаційну взаємодію людей, їх доступ до світових інформаційних ресурсів і задоволення їхніх потреб в інформаційних продуктах і послугах.

У сучасному суспільстві інформація перетворюється на найбільш важливу цінність, а індустрія отримання, обробки і трансляції інформації – на провідну галузь діяльності, в яку з кожним роком вкладають усе більш значні капітали. Як уважають провідні вчені, інформація стає важливим стратегічним ресурсом, відсутність якого призводить до суттєвих утрат в економіці. Інформатизація суспільства є одним із вирішальних чинників модернізації економіки на ринкових принципах і запорукою інтеграції України у світову спільноту.

Уперше спроби вимірювання інформації здійснювалися на початку XIX ст. Однак початок сучасної теорії інформації було покладено американським кібернетиком К. Шенноном у 1948 р., який визначив інформацію не як суспільний феномен, а в технічному аспекті. Після досліджень характеристик і варіантів вимірювання інформації починають виходити філософські наукові праці, присвячені якійсній природі інформації [20]. Так, на думку А. Урсула, інформація – це частина такого атрибута матеріалізму, як відображення, що виражає різноманітність і може об'єктивуватися, передаватися й брати участь у всіх формах руху в природі і суспільстві. У 80-ті роки кількість публікацій філософського характеру з питань інформації помітно скоротилася, що можна пояснити хибними уявленнями про розробленість основних теоретичних положень проблеми. Одночасно з припиненням теоретичних досліджень філософів інформація стала грати все більш помітну роль у соціально-економічному розвитку і привертати до себе увагу економістів.

Перехід економічної науки від опису феномена інформації до більш серйозного теоретичного аналізу виявив принципові труднощі в економічних оцінках стратегічної ролі інформації в науково-технічному і соціально-економічному розвитку. Економістами було відзначено схожість понять «інформація» і «знання», частково в економічній літературі ці поняття вико-

ристовуються як синоніми. Однак подібність, але не їх ідентичність, очевидна.

Основною ознакою сучасного світу є застосування штучного інтелекту практично в кожній сфері діяльності. Безумовно, основними світовим лідерами в сфері індустрії штучного інтелекту є США і Китай. За фінансовими показниками загальний обсяг китайської індустрії технологій штучного інтелекту до 2025 р. має вийти на позначку 60,3 млрд дол., а до 2030 р. – перевищити показник у 150,8 млрд дол. [21]. У загальній тенденції населення всього світу має тенденцію до старіння, зокрема населення Китаю, окрім того, стрімке зменшення природних ресурсів, актуалізація екологічних проблем. Значна увага все більше викликає потребу у застосуванні штучного інтелекту, що має допомогти створити розумне виробництво, оновлену медицину, міста, сільське господарство й оборону. У 2019 р. країни G20 домовилися про принципи поведіння з штучним інтелектом, які визначали центром використання штучного інтелекту людину, а основні юридичні принципи, права людини та демократичні цінності спрямовані на підтримку людських цінностей. За прогнозами, до 2030 р. від 400 до 800 млн людей у всьому світі можуть утратити свої робочі місця через автоматизацію. Дослідження McKinsey & Company виявило, що близько 30% завдань у 60% професій можуть бути комп'ютеризовані і втрачено 80 млн робочих місць у США та 15 млн у Великобританії. У 2013 р. було проведено дослідження академіків Оксфордського університету під назвою «Майбутнє зайнятості», під час якого вивчалися 702 загальні професії. Дослідження виявило, що деякі професії, такі як продавець телемагазину, спеціаліст із податкової документації та рефері, знаходяться під більшою загрозою зникнення, ніж інші, такі як, наприклад, рекреаційний психолог, стоматолог та лікар.

До 2020 р. Четверта промислова революція відкрила людині світ робототехніки та автономного транспорту, штучного інтелекту та навчання за допомогою машин, нових матеріалів, біотехнологій та геноміки. Найсильнішими чинниками впливу на глобальну економіку є: поширення Інтернету, мобільного зв'язку, автоматизація рутинної інтелектуальної роботи; хмарні технології і рішення зі зберігання енергії; наступні покоління підходів до управління геномами; просунута робототехніка і транспорт без водіїв; 3D-друк і т. д. Відповідно, такі процеси сприятимуть знищенню професій, що не вимагають високої кваліфікації. Безумовно, серед негативних наслідків Четвертої промислової революції можна виділити такі: виникнення безробіття та розподілу світового багатства – бідні країни можуть стати ще біднішими, а багаті країни можуть очікувати значні потрясіння у зв'язку з масовою роботизацією виробництв; перетік кваліфікованих кадрів у багаті країни; зростання значущості бідних країни як сировинних і кадрових додатків для заможних, зростання загроз кібербезпеки (чимало опитувань у світі вказують на занепокоєння керівників щодо нових загроз кібератак).

Висновки і пропозиції. Проведений аналіз особливостей емоційної економіки та емоційного інтелекту в умовах сучасних цифрових трансформацій здійснено з урахуванням процесів, які відбуваються в сучасному світовому просторі. Карантинні наслідки від COVID-19 показали, що цифрові навички, що дають змогу громадянам отримувати доступ до інформації та послуг, мають вирішальне значення для всього населення. Гармонізація цифрових ринків в Україні призведе до посилення конкуренції, що означає поліпшення онлайн-послуг за більш вигідними цінами і з великим вибором. Це буде залучати

інвестиції і стимулювати торгівлю та зайнятість, сприяючи соціально-економічному розвитку країн. Єдиний цифровий ринок ЄС є одним із 10 політичних пріоритетів Європейської Комісії, спрямованим на забезпечення найкращого можливого доступу до онлайн-світу для приватних осіб і підприємств. Щоб привести єдиний ринок Європейського Союзу у відповідність із цифровим століттям, необхідно усунути непотрібні регуляторні бар'єри і перейти від окремих національних ринків до єдиного загальноєвропейського зведення правил. Гармонізація цифрових ринків є одним із ключових результатів політики ЄС для надання відчутних результатів громадянам у Східному партнерстві. Інструменти регулювання, шляхи реалізації відбуваються за допомогою відповідного законодавства і з використанням фінансових, економічних, адміністративних і політичних механізмів впливу.

Цифрові ринки, віртуальна економіка, штучний інтелект потребують відповідної реакції на запровадження емоційного інтелекту як здатності особистості керувати емоційною сферою на основі інтелектуального аналізу. Проблема емоційного інтелекту залишається недостатньо дослідженою як у теоретичному плані, так і в експериментальному й потребує ґрунтовного наукового обґрунтування. Система освіти із запровадження новацій та креативних підходів покликана віднайти баланс між мисленням та емоціями.

Література:

1. Бжезинський Зб. Новий світовий порядок в небезпеці через опір широких мас населення. 2007. URL: <http://dialogs.org.ua> (дата звернення: 15.10.2020).
2. Бондаренко К. Пророцтво Маргарет Тетчер, або Новий світовий порядок. 2003. URL: <http://world.lb.ua/news> (дата звернення: 15.10.2020).
3. Грущинська Н. Рациональне та емоційне ядро сучасного прогнозування. 2020. URL: <https://economistua.com/ratsionalne-ta-emotsijne-yadro-suchasnogo-prognozuvannya/> (дата звернення: 14.10.2020).
4. Грущинська Н.М. Згуртованість чи розгерметизація «ідеальної» інтеграції. 2020. URL: <https://economistua.com/zgurtovanist-chi-rozgermetizatsiya-idealnoyi-integratsiyi/EconomistUA> (дата звернення: 14.10.2020).
5. Розенау Дж.М. Управління без уряду: порядок і зміни у світовій політиці. 2004. URL: <https://www.google.com.ua> (дата звернення: 14.10.2020).
6. Джевонс У.С. Основи науки. Трактат про логіку і науковий метод. Москва, 2016. 744 с.
7. Пахомов Ю.М., Павленко Ю.В. Ідентичність і цінності в епоху глобалізації : монографія / за ред. Ю.М. Пахомова, Ю.В. Павленко. Київ : Наукова думка, 2013. 602 с.
8. Кастельс М. Інформаційна епоха: економіка, суспільство і культура : монографія / пер. з англ. ред. А.І. Шкаратана. Москва : ГУ ВШЕ, 2000. 608 с.
9. Кіссінджер Г. Дипломатія / пер. з англ. В.В. Львова. Москва : Ладомир, 1997. 848 с.
10. Новий світовий порядок в XXI столітті: глобальні тенденції і їх значення. 2016. URL: <http://razumkov.org.ua> (дата звернення: 15.10.2020).
11. Павленко Ю.В. Історія світової цивілізації. *Соціокультурний розвиток людства* ; вид. 3-є, стер. 2001. URL: <http://www.lib.ua-ru> (дата звернення: 15.10.2020).
12. Сакс Дж. Ціна цивілізації : монографія. Москва : Інститут Гайдара, 2012. 352 с.
13. Сміт Е.Д. Національна ідентичність. Київ : Основи, 1994. С. 10–27.
14. Талеб Н. Homo Deus. Краткая история человечества. Москва : Синдбад, 2019. 496 с.
15. Урсул А.Д. Інформація та глобальні процеси: міждисциплінарні дослідження. *Знання. Розуміння. Уміння*. 2013. № 3. С. 26–33.

16. Фукуяма Ф. Сильна держава: Управління і світовий порядок в XXI столітті. Cornell University Press, 2004.
17. Хантінгтон С. Новий світовий порядок в XXI столітті: тенденції і європейський вимір. 1999. URL: <http://xyz.org.ua/russian> (дата звернення: 15.10.2020).
18. Четверикова А. Про новий світовий порядок. 2013. URL: <http://firtka.if.ua> (дата звернення: 14.10.2020).
19. Шахназаров Г.Х. Грядущий светопорядок: тенденции та перспективи міжнародних відносин : монографія. Москва : Политиздат, 1981. 447 с.
20. Шеннон К. Роботи по теорії інформації і кібернетики. Москва : ЛІ, 1963. 830 с.
21. World Economic Forum. 2019. URL: <http://www.weforum.org/r.Competitiveness-Rankings.pdf> (дата звернення: 13.10.2020).
22. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. 2020. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 12.10.2020).
23. Характеристика України по Індексу економічної свободи. 2018. Heritage Foundation. URL: <http://www.heritage.org/Index-Ranking-of-countries-2010-roku> (дата звернення: 13.10.2020).
24. Міжнародний індекс щастя. 2019. URL: https://s3.amazonaws.com/happiness-report/2018/WHR_web.pdf (дата звернення: 13.10.2020).

References:

1. Bzhezynskiy Zb. Novyi Svitoviy Poriadok v nebezpetsi cherez "oporu shyrokykh mas naselennia. 2007. Available at: <http://dialogs.org.ua> (accessed 15 October 2020).
2. Bondarenko K. Prorotstvo Marharet Tetcher, abo novyi svitoviy poriadok. 2003. Available at: <http://world.lb.ua/news> (accessed 15 October 2020).
3. Hrushchynska N. Ratsionalne ta emotsiine yadro suchasnoho proghnozuvannia. 2020. Available at: <https://economistua.com/ratsionalne-ta-emotsijne-yadro-suchasnogo-prognozuvannya/> (accessed 15 October 2020).
4. Hrushchynska N.M. Zgurtovanist chy rozgermetyzatsiia «idealnoi» intehtatsii. 2020. Available at: <https://economistua.com/zgurtovanist-chi-rozgermetizatsiya-idealnoyi-integratsiyi/EconomistUA> (accessed 15 October 2020).
5. Dzh.M. Rozenau. Upravlinnia bez uriadu: poriadok i zminy u svitovii politytsii. 2004. Available at: <https://www.google.com.ua> (accessed 14 October 2020).
6. Dzhevons U.S. (2016) Osnovy nauky. Traktat pro lohiku i naukovyi metod [The principles of science. A treatise on logic and scientific method]. Moscow. (in Russian)
7. Pakhomov Yu.M., Pavlenko Yu.V. (2013) Identychnist i tsinnosti v epokhu hlobalizatsii [Identity and values in the era of globalization]. Kyiv: Naukova dumka. (in Ukrainian)
8. Kastels M. (2000) Informatsiina epokha: ekonomika, suspilstvo i kultura [Information age: economy, society and culture]. Moscow: HU VShE. (in Ukrainian)
9. Kissindzher H. (1997) Dyplomatiia [Diplomacy]. Moscow: Lado-myrr. (in Ukrainian)
10. Novyi svitoviy poriadok v XXI stolitti: hlobalni tendentsii i yikh znachennia. 2016. Available at: <http://razumkov.org.ua> (accessed 15 October 2020).
11. Pavlenko Yu.V. Istoriia svitovoi tsyvilizatsii Sotsiokulturnyi rozvytok liudstva Vydannia tretie, stereotypne. 2001. Available at: <http://www.lib.ua-ru>. (accessed 15 October 2020).
12. Saks Dzh. (2012) Tsina tsyvilizatsii [The price of civilization]. Moscow: Vydavnytstvo Instytutu Haidara. (in Ukrainian)
13. Smit Antoni D. (1994) Natsionalna identychnist [National identity]. Kyiv: Osnovy. (in Ukrainian)
14. Taleb N. Homo Deus (2019) Kratkaiia ystoriia chelovechestva [A brief history of humanity]. Moscow: Syndbad. (in Russian)
15. Ursul A.D. (2013) Informatsiia ta hlobalni protsesy: mizhdystsyplinarni doslidzhennia [Information and global processes: interdisciplinary research]. *Znannia. Rozuminnia. Uminnia*. no. 3, pp. 26–33.
16. F. Fukuiama. Sylna derzhava: Upravlinnia i svitoviy poriadok v XXI stolitti (2006) (anhl. State-Building: Governance and World Order in the 21st Century.) Cornell University Press, 2004.

17. Khantinton S. (1999) «Novyi svitovyi poriadok v XXI stolitti: tendentsii i yevropeiskiy vymir». Available at: <http://xyz.org.ua/russian> (accessed 15 October 2020).
18. Chetverykova A. Pro novyi svitovyi poriadok. 2013. Available at: <http://firtka.if.ua> (accessed 14 October 2020).
19. Shakhnazarov H.Kh. (1981) Hriadushchyi svitoporiadok: V tendentsii ta perspektyvy mizhnarodnykh vidnosyn [The coming world order: trends and prospects of international relations]. Moscow: Polytyzdat. (in Ukrainian)
20. Shannon K. (1963) Roboty po teorii informatsii i kibernetiky [Works on information theory and cybernetics]. Moscow: IL. (in Ukrainian)
21. World Economic Forum. 2019. Available at: <http://www.weforum.org/r.CompetitivenessRankings.pdf> (accessed 13 October 2020).
22. Ofitsiyni sait Derzhavnoho komitetu statystyky Ukrainy (2020) Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua>. (accessed 12 October 2020).
23. Kharakterystyka Ukrainy po Indeksu ekonomichnoi svobody (2018) Heritage Foundation. Available at: <http://www.heritage.org/Index> Ranking of countries 2010 roku (accessed 13 October 2020).
24. Mizhnarodnyi indeks shchastia. (2019). Available at: https://s3.amazonaws.com/happiness-report/2018/WHR_web.pdf (accessed 13 October 2020).

Аннотация. В статье раскрываются вопросы эмоциональной экономики в условиях современных трансформационных процессов с учетом развития цифровой экономики, эмоционального менеджмента, искусственного интеллекта. Процессы трансформации современного социума происходят под влиянием становления сетевой экономики в качестве катализатора геоэкономических процессов с акцентом на широкой информатизации глобализации и открывает перед человечеством огромные возможности для расширения масштабов обмена товарами, услугами, информацией, технологиями и капиталом, взаимодействия в гуманитарной сфере и духовного обогащения личности. Такие тенденции требуют особого внимания в условиях мировых процессов, вызванных карантинными мерами в связи с COVID-19. Сегодня целью цифровых технологий является удовлетворение потребностей населения, которые меняются вместе с развитием ИТ-разработок, в том числе создание более комфортного и оперативного взаимодействия общестственности и системы управления.

Ключевые слова: эмоциональная экономика, трансформационные процессы, цифровая экономика.

Summary. The article reveals the issues of emotional economy in the conditions of modern transformation processes taking into account the development of digital economy, emotional management, artificial intelligence. The processes of transformation of modern society are under the influence of the network economy as a catalyst for geoeconomic processes with an emphasis on broad informatization, globalization, and opens up great opportunities for humanity to expand the exchange of goods, services, information, technology and capital, humanitarian cooperation and spiritual enrichment. Such trends are receiving special attention in the context of global processes caused by quarantine measures for David-19. The main feature of the modern world is the use of artificial intelligence in almost every field of activity. Undoubtedly, the main world leaders in the artificial intelligence industry are the United States and China. Much attention is being paid to the need for artificial intelligence, which should help create smart manufacturing, updated medicine, cities, agriculture and defense. By 2020, the Fourth Industrial Revolution had opened up the world of robotics and autonomous transport, artificial intelligence, and machine learning, new materials, biotechnology, and genomics. The strongest factors influencing the global economy are: the spread of the Internet, mobile communications, automation of routine intellectual work; cloud technologies and energy storage solutions; next generations of approaches to genome management; advanced robotics and transport without drivers; 3D printing, etc. Accordingly, such processes will contribute to the destruction of professions that do not require high qualifications. Of course, among the negative consequences of the fourth industrial revolution are the following: the emergence of unemployment and the distribution of world wealth - poor countries may still become even poorer, but rich countries can expect significant shocks due to mass robotization of production; the flow of qualified personnel to rich countries, according to the possession of all new technologies. And the growing "significance" of the country's poor as raw materials and human resources for the wealthy; Rising cybersecurity threats - Many surveys around the world point to managers' concerns about new cyber attack threats. In these processes, a special role is played by new approaches to the study of the article features of the emotional economy in the context of modern digital transformations.

Keywords: emotional economy, transformation processes, digital economy.